

Anvisningar för rekvisition av stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen 2018

Bidragets storlek

Statsbidraget omfattar 1 995 000 000 kronor för år 2018. Fördelningen utgår från den sk. standardkostnaden för äldreomsorg i det kommunala utjämnings-systemet. Beloppen framgår av bilagan Fördelningsnyckel 2018.

Vilka kan ta del av medlen?

Varje kommun får i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförares verksamhet rekquirera medel enligt ovan. Kommunerna har ett ansvar att se till att alla äldre som behöver hjälp får sina behov tillgodosedda, oavsett vem som utför vården och omsorgen. Kommunerna ansvarar för att informera enskilda utförare som bedriver kommunal verksamhet på uppdrag av kommunen om möjligheten att ta del av stimulansmedlen. Kommunen avgör hur medlen ska disponeras mellan verksamheterna. Både hemtjänst och särskilt boende kan omfattas.

Vad kan ni använda medlen till?

Regeringen anser att äldre kvinnor och män ska ha tillgång till en likvärdig och jämlik äldreomsorg av hög kvalitet oavsett kön, etnisk bakgrund och var de bor. Det är en grundläggande förutsättning för den svenska äldreomsorgen. Stimulansmedlen är avsedda för att öka bemanningen inom den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Syftet är att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde. En ökad bemanning kan skapa utrymme för personalen att tillbringa mer tid med den enskilde men också ge större möjligheter för personalen att gemensamt utveckla verksamheten. I linje med de utmaningar som Socialstyrelsen tidigare har påtalat¹ är det önskvärt med en stabil personalförsörjning, som i sin tur bidrar till en ökad kontinuitet i vården och omsorgen om de äldre. Det kan t.ex. ske genom att nyanställa på heltid eller möjliggöra en ökad sysselsättningsgrad i deltidstjänster. Villkoren för att använda statsbidraget är indelade i ska- och börkrav. Skakraven är obligatoriska medan börkraven är rekommendationer. Eventuella avvikelser från börkraven ska förklaras vid redovisningen av medelsanvändningen.

Skakrav

- Stimulansmedlen får endast rekquireras av kommunen som huvudman för sin egen och enskilda utförares verksamhet.
- Stimulansmedlen ska rekquireras senast den 31 oktober 2018.

¹ Socialstyrelsen (2015) *Redovisning av uppdraget att utforma en satsning på ökad bemanning inom äldreomsorgen* (dnr 5.4-11376/2015)

- Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader som genererats under perioden 1 januari–31 december 2018. Med personalkostnader avses här löner, lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner.
- Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader för personal som utför stöd och omvårdnad i den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre.
- Personalkostnaderna får endast avse de personalkategorier som arbetar nära de äldre.
- Kommunerna ansvarar för att informera enskilda utförare som bedriver kommunal verksamhet på uppdrag av kommunen om möjligheten att ta del av stimulansmedlen.²
- Varje kommun ska återskatta till Socialstyrelsen hur 2018 års medel har använts.
- Kommunerna ska återbetala stimulansmedel som inte förbrukats inom given tid, eller som inte använts enligt villkoren.

Börkrav

- Stimulansmedlen bör användas för vårdbiträden, undersköterskor, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, dietister samt arbetsledare på verksamhetsnivå.
- Stimulansmedlen bör användas för anställning av personal som har adekvat utbildning³ och erfarenhet.
- Vid brist på utbildad eller erfaren personal bör arbetsgivaren erbjuda introduktion, handledning och en planering för utbildning av nyanställda för att säkerställa att personalrekryteringen står i relation till kvalitets- och kompetenskravet i socialtjänstlagen (2001:453).

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under år 2018 och de kan användas till personalkostnader som genererats under perioden 1 januari–31 december 2018.

² Avvikelser från detta skakrav kan i vissa fall accepteras och därmed inte föranleda återbetalningsskyldighet.

³ Med adekvat utbildning för vårdbiträden och undersköterskor avses här:

- Utbildning enligt den äldre studieordningen:
 - den äldre undersköterskeutbildningen om 32 eller 40 veckor, 31 veckors specialkurs,
 - utbildning till skötare i psykiatrisk vård, vårdinriktad kompletteringskurs,
 - tvåårig vårdlinje,
 - mentalskötarutbildning, två eller tre terminer.
- Den äldre gymnasieutbildningen, dvs. treårig omvårdnadslinje eller omvårdnadsprogrammet (kurser om minst 1 350 gymnasiepoäng i karaktärsämnen).
- Den nya studieordningen enligt Vård- och omsorgsprogrammet GY 2011 (kurser om minst 1 400 gymnasiepoäng i programgemensamma karaktärsämnen samt programfördjupning inom geriatrik/gerontologi).
- Vissa specialistkompetenser t.ex. äldrepedagog, Silviasystrar eller personal med högskoleutbildning inom vård- eller omsorgsområdet, som tjänstgör som omsorgspersonal.

Se även Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre och *Omvårdnadslyftet – Slutredovisning av regeringens kompetenssatsning 2011–2014*.

Villkor för statsbidraget

Villkoren för att använda statsbidraget är indelade i ovan nämnda ska- och börkrav som bygger på regeringens beslut om satsningen den 25 juni 2015 (S2015/4099/FST) och regleringsbrevet den 17 december 2015 (III:18) och den 18 december 2017 (II:8). Skakraven är obligatoriska medan börkraven är rekommendationer. Eventuella avvikelser från börkraven ska förklaras vid redovisningen av medelsanvändningen.

Hur får ni del av medlen?

Varje kommun får i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförare verksamhet rekquirera medel genom den blankett som Socialstyrelsen tillhandahåller i ett e-postutskick till varje kommun. Av bilagan Fördelningsnyckel 2018 framgår hur mycket pengar som varje kommun maximalt kan rekquirera för 2018. Endast **en rekvisition per kommun** ska lämnas till Socialstyrelsen. Rekvisitionen ska ha kommit in till myndigheten senast den **31 oktober 2018** och medlen utbetalas vanligtvis inom 15 arbetsdagar. Rekvisitionen ska vara undertecknad av behörig företrädare för respektive kommun.

Vi rekommenderar att varje kommun skapar ett separat konto för stimulansmedlen för att enkelt kunna spåra alla transaktioner och underlätta redovisningen.

Kommunerna föreslås vid behov träffa överenskommelser med enskilda utförare om hanteringen och redovisningen av stimulansmedlen.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning av medel?

Varje kommun ska **senast den 4 februari 2019** redovisa till Socialstyrelsen hur 2018 års stimulansmedel har använts enligt ett frågeformulär som Socialstyrelsen tillhandahåller senast i december 2018. Redovisningen kommer i huvudsak att innehålla samma slags frågor som för 2017. Varje kommun behöver utse och meddela en kontaktperson för statsbidraget samt underrätta Socialstyrelsen om kontaktpuppgifterna ändras under satsningens gång.

Om ni inte har använt hela stimulansbidraget under perioden 1 januari–31 december 2018 ska ni återbetala återstoden till Socialstyrelsen. Ni kan också bli återbetalningsskyldiga om medlen inte används i enlighet med skakraven. Socialstyrelsen hämtar in faktureringsuppgifter via rekvisitionsblanketten.

Bakgrund

Regeringen gav den 25 juni 2015 (S2015/4099/FST) Socialstyrelsen i uppdrag att fördela stimulansmedel för ökad bemanning inom den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Förutsatt att riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att till bemanningssatsningen avsätta totalt 7 miljarder kronor, varav 1 miljard kronor år 2015 och 2 miljarder kronor årligen under åren 2016–2018. Genom regleringsbrevet den 20 december 2016 (II:7 S2016/07779/RS) har medel avsatts för satsningen år 2018. Statskontoret fick i december 2015 i uppdrag att följa upp styrningen, utformningen och arbetssätten i satsningen (S2015/08192/FST). I detta uppdrag beskrivs målet som att höja

kvaliteten inom äldreomsorgen, öka tryggheten för äldre kvinnor och män samt förbättra förutsättningarna för en jämställd, likvärdig och jämlik äldreomsorg i hela landet. En motsvarande skrivning finns i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1).

Mer information

Bevaka uppdateringar om statsbidraget på <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/>.

Kontaktpersoner

Ylva Gårdhagen	ylva.gardhagen@socialstyrelsen.se	075-247 39 11
Anna Ahlm (uppföljning)	anna.ahlm@socialstyrelsen.se	075-247 34 15